

GUDSTJENESTE MED VOKSENDÅP OG NATTVERD

2. søndag i faste

Fjellhamar kirke 1. mars 2015

Lukas 7,36-50

PREKEN

ET KOSMISK DRAMA I SIMONS HUS

I dagens to lesetekster, hvor vi har hørt den ene fra romerbrevet, er det et komisk perspektiv. Den fra 1 Mosebok er om Adam og Eva og syndefallet, om deres svik og hvordan det onde og synden kom inn i verden, og hvordan det har ødelagt og preget verden siden. I Romerbrevet hører vi om Jesus som den nye Adam, som kontrasten som gjenoppretter alt den første Adam ødela, om Jesus som ved sin lydighet er sterkere enn Adams ulydighet og bringer frifinnelse og liv for alle. Hva dette kosmiske dramaet egentlig handler om for deg og meg, vises oss i evangelieteksten, i et selskap i fariseeren Simons hus:

Lukas 7,36-50:

36 En av fariseerne innbød Jesus til å spise hos seg, og han kom hjem til ham og tok plass ved bordet. 37 Nå var

det en kvinne der i byen som levde et syndefullt liv. Da hun fikk vite at Jesus var gjest hos fariseeren, kom hun dit med en alabastkrukke med fin salve. 38 Hun stilte seg bak Jesus ved føttene hans og gråt. Da begynte hun å væte føttene hans med tårene, og hun tørket dem med håret sitt, kysset dem og salvet dem med salven. 39 Da fariseeren som hadde innbudt ham, så det, tenkte han med seg selv: «Var denne mannen en profet, ville han vite hva slags kvinne det er som rører ved ham, at hun fører et syndefullt liv.»

40 Da tok Jesus til orde. «Simon,» sa han til fariseeren, «jeg har noe å si deg.» «Si det, mester,» svarte han. 41 Jesus sa: «To menn hadde gjeld hos en pengeutlåner. Den ene skyldte fem hundre denarer, den andre femti. 42 Men da de ikke hadde noe å betale med, ettergav han dem begge gjelden. Hvem av dem vil da holde mest av ham?» 43 Simon svarte: «Den han ettergav mest, tenker jeg.» «Du har rett,» sa Jesus. 44 Så vendte han seg mot kvinnen og sa til Simon: «Ser du denne kvinnen? Da jeg kom inn i ditt hus, gav du meg ikke vann til føttene, men hun vætte dem med sine tårer og tørket dem med sitt hår. 45 Du gav meg ikke noe velkomstkys, men helt fra jeg kom, har hun ikke holdt opp med å kysse mine føtter. 46 Du salvet ikke mitt hode med olje, men hun salvet mine føtter med den fineste salve. 47 Derfor sier jeg deg: Hun har fått sine mange synder tilgitt, derfor viser hun så stor kjærlighet. Men den som får lite tilgitt, elsker lite.» 48 Så sa han til kvinnen: «Dine synder er tilgitt.» 49 Da begynte de andre gjestene å spørre seg selv:

«Hva er dette for en, som til og med tilgir synder?» [50](#) Men Jesus sa til kvinnen: «Din tro har frelst deg. Gå bort med fred!»

DOBBELT BRUDD PÅ HØFLIGHET

Fariseeren Simon innbød Jesus til å spise hos seg. Selv om Simon som fariseer nok var en anerkjent og vel ansett mann som våket nøye over sin livsførsel og sitt omdømme, var han tydeligvis såpass nysgjerrig på den mye omtalte og kontroversielle Jesus, syndere og tolleres venn, i følge ryktet. Det som kunne blitt en kultivert og kontrollert møte mellom to lærde menn, ble plutselig avbrutt. En kvinne kom inn. Selv om det var åpent for folk å komme og overvære slike tilstelninger, var det nok ikke forventet at denne kvinnen skulle dukke opp. Et syndefullt liv vet vi ikke hva betyr, men det er rimelig å anta at det beskriver en prostituert. Den lange, løse håret hun viste seg med kunne også tyde på det. Men hennes hengivenhet og intime handlinger var uansett upassende og pinlig intime.

Bare at hun kom inn, stilte seg bak Jesus og gråt, brakte hele Simons velordnede selskap ut av balanse. Det var umulig å overse. Fortsettelsen ble enda verre. Et helt selskap ble ufrivillig dratt midt inn i noe helt privat og nært de ikke hadde noe med. Men også noe helt upassende og en helt uakseptabel og uhørt berøring, slik Simons tanker fikk frem. ”Var denne mannen en profet, ville han vite hva slags kvinne det er som rører ved ham, at hun

fører et syndefullt liv.” Renhetstanken med sine mange forskrifter og bud, var sterk blant fariseerne.

Berøringsfokuset eller berøringsangsten for det urene gjorde at de gikk helt i kanten av veien for å unngå å berøre mennesker eller klær som kunne være urene. Og noen fulgte kanskje også regelen om at man skulle stå på fire armers avstand fra folk. For Simon var konklusjonen innlysende. Denne mannen kan ikke være en profet, fra Gud, som lar seg berøre på denne måten.

Men om ikke det var nok at kvinnen hadde brutt alle grenser for alminnelig høflighet og brakt Simons velordnede selskap i vanry, så gjorde Jesus det også. Han brøt selv alminnelig høflighet ved åpent å kritisere verten og konfronterte Simon istedenfor kvinnen. Lignelsen Jesus brukte var enkel og talende, og Simon felte med sitt svar om over seg selv. Den som fikk mest ettergitt holdt mest av pengeutlåneren.

Jesus snudde alt rundt. Det var ikke kvinnen som oppførte seg pinlig, men Simon. Hvorfor fulgte ikke Simon jødisk skikk og sørget for Jesu som gjest fikk vasket føttene, fikk velkomstkys på hodet og salvet han med olje? Så mye varme og omsorg hadde ikke Simon for Jesus, og kanskje ikke for så mange andre heller.

DERFOR VISER HUN SÅ STOR KJÆRLIGHET

Men det hadde kvinnen, og vel så det. ”Hennes mange synder er tilgitt, derfor har hun vist stor kjærlighet”. Syndstilgivelsen kom først, og utløser hennes sterke kjærlighetserklæring til Jesus. Hadde hun da møtt Jesus før? Eller hørt han forkynne? Hadde hun hørt fortellingene om hvordan han var synderes og tolleres venn på tvers av alle forskrifter? Vi vet ikke, men kvinnens handlinger viste at noe må ha skjedd med henne i forkant. Hun tok seg inn i det gode selskap, utsto alle blikkene og satte i gang en masse folkeprat og rykter om seg selv, utleverte og ydmyket seg selv på en ytterst intim måte, og tok i bruk en salve som man antar kan ha hatt en verdi rundt et årsverk. Kvinnen må ha blitt berørt så sterkt og dypt for å satse alt dette. Jeg tror kanskje ikke hun har nøye tenkt igjennom alt hun gjorde, hun gjorde vel som kvinner flest er gode til, hun handlet på sin intuisjon. Gjorde det hennes hjerte var fullt av: Viste anger, ydmykhet, takknemlighet og stor kjærlighet. Hun, som var foraktet av alle, også kundene og ikke minst seg selv, hadde opplevd at Jesus på Guds vegne så på henne med andre øyne. Tilga henne, ga henne verdighet, oppreisning og nye muligheter. Hun tok en stor sjanse med å gjøre det hun gjorde. Hun satset alt på at Jesu kjærlighet og nåde. Og selv midt i fariseeren Simons hus, møtte Jesus kvinnens kontroversielle handlinger, med samme raushet, nåde og kjærlighet. Det var Simon som hadde mye å lære av kvinnen. Til henne sa Jesus: Din tro har frelst deg. Gå i fred! Det står vel egentlig, gå inn i freden. Gå inn i en ny tilstand og lev i den freden.

HVEM KAN GÅ TIL NATTVERD?

Nattverden forteller oss nettopp dette: Dine synder er tilgitt. Din tro har frelst deg. Gå inn i freden. Hvem kan gå til nattverd her i dag og ta i mot disse ordene? Kan den som ikke viser så mye kjærlighet som kvinnen komme? Kan Simon fariseeren komme? Husk at kvinnen møtte tilgivelsen og Guds kjærlighet først. Det var derfor hun viste så stor kjærlighet. Simon, som jeg nok er mer lik enn kvinnen på mange måter, kan også komme. Hvis han skjønner han trenger tilgivelse. Jeg, som ytre sett lever et anstendig liv, og som er opptatt av å leve rett og godt, som lett kan tenke om meg selv at jeg er nokså god til å være god, kan komme hvis jeg trenger tilgivelse. Det gjør jeg selvfølgelig. Min selvopptatthet er stor, min egoisme sterk, min mangel på kjærlighet er tidvis åpenbar, og min vilje til å gi av meg selv for andre begrenset. Det er ille nok, men riktig ille er det hvis jeg ikke ser det. Kanskje vil jeg aldri kunne vise en sånn kjærlighet som kvinnen, kanskje vil jeg aldri oppleve en så sterk forandring ved tilgivelsens mektig kraft. Men jeg vet med hodet og tidvis sterkt også med følelsene at jeg trenger tilgivelse. Derfor er nattverden for meg. Slik som jeg er. Så også for deg om du er nydøpt, eller uvant med å leve ut en tro, og til og med om du er så vant til å gå til nattverd at du sjeldent kjenner det dype behovet. Trenger du tilgivelse kan du komme til nattverden og høre ordene: Dine synder er tilgitt. Din tro har frelst deg. Gå inn i freden.

TILGIVELSENS MEKTIGE KRAFT

Jeg vil avslutte med å vise åpningsscenen fra Les Miserable. Jean Valjean er ute på prøve etter 19 års straffearbeid for å ha stjålet brød til seg og sin søster. Stemplet som en farlig mann og i den ytterste nød inntreffer dette som forandrer en mann med mye hat til en mann full av kjærighet – ved tilgivelsens mektige kraft.

<https://vimeo.com/48473588> 404 – Slik som eg var